

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ
DEPARTAMENT PODRĘCZNIKÓW, PROGRAMÓW I INNOWACJI

Warszawa, 06 listopada 2020 r.

DPPI-WPPIP.053.11.2020.JS

Pani
Alina Kozińska-Bałdyga
Federacja Inicjatyw Oświatowych
Śniadeckich 23 lok. 9
00-654 Warszawa
e-mail: a.kozinska@fio.org.pl

Szanowna Pani,

odnosząc się do treści przesłanej petycji w sprawie wprowadzenia zmian w ustawie *Prawo oświatowe* oraz w rozporządzeniu w sprawie ramowych planach nauczania dla publicznych szkół, które miałyby umożliwić realizację edukacji w formie hybrydowej opartej na tzw. „bańkach szkolnych” w szkołach niepublicznych, uprzejmie informuję.

Zgodnie z art. 14 ust. 3 pkt 2 ustawy *Prawo oświatowe*¹ - szkołą niepubliczną niebędącą szkołą artystyczną jest szkoła, która (...): **realizuje obowiązkowe zajęcia edukacyjne w okresie nie krótszym oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu.**

Odnosząc się do postulowanej zmiany dotyczącej wykreślenia wyrazu „poszczególnych” (i zastąpienia go wyrazem: „łączny”) w ww. art. 14 ust. 3 pkt. 2 ustawy - *Prawo oświatowe*, należy na wstępie podkreślić, że u podstaw określenia przepisu w obowiązującym brzmieniu stała konieczność zagwarantowania spójności programowej procesu kształcenia uczniów w szkołach publicznych i niepublicznych. Dlatego też, zgodnie z obecnym brzmieniem tego przepisu, punktem odniesienia dla decyzji organizacyjnych w szkołach niepublicznych jest zróżnicowany przedmiotowo, odpowiednio do potrzeb edukacyjnych i etapów rozwojowych ucznia, ramowy plan nauczania szkoły publicznej danego typu.

Należy zauważyć, że zakres normatywny postulowanej modyfikacji jest równoznaczny z wprowadzeniem zasadniczej zmiany merytorycznej i systemowej w systemie edukacji. W konsekwencji punktem odniesienia dla organizacji pracy szkoły niepublicznej miałby stać się wskaźnik godzinowy (łączna liczba godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych w szkołach publicznych), a nie programowy. W efekcie zmiany ww. przepisu, szkoła niepubliczna zyskałaby możliwość autonomicznego powoływania odrębnego,

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 910 – tj.

zależnego także od potrzeb i oczekiwań społecznych - programu kształcenia, w ramach którego możliwa byłaby realizacja np. wybranych zajęć edukacyjnych i dowolnie modyfikowanie ich wymiaru. Wpłynęłoby to negatywnie na realizację obowiązkowych treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, która została określona w sposób kompatybilny do liczby godzin poszczególnych przedmiotów.

Należy podkreślić, że przyjęcie powyższego rozwiązania stwarza ryzyko nieodwołalnego wykluczenia ucznia z całokształtu systemu edukacji i odpowiednio możliwości kontynuacji kształcenia oraz formalnego potwierdzenia swoich osiągnięć szkolnych.

Postulowana propozycja wiązałaby się również z koniecznością zmiany wielu aktów prawnych. Należy bowiem przypomnieć, że szkoła niepubliczna stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, o których mowa w rozdziałach 3a i 3b ustawy o systemie oświaty (**art. 14 ust. 3 pkt 3**). Ocenianiu podlegają obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego. Szkoła niepubliczna prowadzi dokumentację przebiegu nauczania ustaloną dla szkół publicznych (**art. 14 ust. 3 pkt 4**).

Dodatkowo należy podkreślić, że proponowana zmiana (w art. 14 ust. 3 pkt. 2) ma charakter szeroki i generalny oraz znacznie wykracza poza deklarowane w uzasadnieniu intencje. Nie pozostaje również w spójności z proponowanym wprowadzeniem jedynie możliwości zróżnicowania pracy szkoły metodą projektu.

Mając powyższe na uwadze, należy podkreślić, że obowiązująca podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych² oraz podstawa programowa dla szkół ponadpodstawowych³ - do realizacji których zobowiązane są wszystkie szkoły, w tym szkoły niepubliczne - **uwzględniają możliwość organizacji projektów zespołowych lub indywidualnych, które mają duże znaczenie dla rozwoju młodego człowieka oraz jego sukcesów w dorosłym życiu. Zastosowanie metody projektu pomaga rozwijać przedsiębiorczość i kreatywność uczniów oraz umożliwia stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych.**

Metoda projektu zakłada znaczną samodzielność i odpowiedzialność uczestników, co stwarza uczniom warunki do indywidualnego kierowania procesem uczenia się. Wspiera integrację zespołu klasowego, w którym uczniowie, dzięki pracy w grupie, uczą się rozwiązywania problemów, aktywnego słuchania, skutecznego komunikowania się, a także wzmacniają poczucie własnej wartości. Metoda projektu wdraża uczniów do planowania oraz organizowania pracy, a także dokonywania samooceny. Projekty swoim

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, ze zm.).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467, ze zm.).

zakresem mogą obejmować jeden lub więcej przedmiotów. Pozwalają na współdziałanie szkoły ze środowiskiem lokalnym oraz na zaangażowanie rodziców uczniów. Projekty mogą być wykonywane indywidualnie lub zespołowo. Uczniowie podczas pracy nad projektami powinni mieć zapewnioną pomoc nauczyciela - opiekuna. Nauczyciele korzystający z metody projektu mogą indywidualizować techniki pracy, różnicując wymagania. Wyboru treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, które będą realizowane metodą projektu, może dokonywać nauczyciel samodzielnie lub w porozumieniu z uczniami. Projekt, w zależności od potrzeb, może być realizowany np. przez tydzień, miesiąc, semestr lub być działaniem całorocznym. W organizacji pracy szkoły można uwzględnić również takie rozwiązanie, które zakłada, że w określonym czasie w szkole nie są prowadzone zajęcia z podziałem na poszczególne lekcje, lecz są one realizowane metodą projektu. Przy realizacji projektu wskazane jest wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Równocześnie należy zauważyć, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego, **innowacyjność jest immanentną cechą szkoły oraz procesu dydaktycznego** (art. 1 pkt 18 ustawy - *Prawo oświatowe*).

Rok szkolny 2020/2021 jest czwartym rokiem szkolnym, w którym obowiązują zmienione po reformie regulacje prawne dotyczące innowacji w szkole, polegające na odformalizowaniu procedury zgłaszania innowacji (brak konieczności zgłaszania innowacji do kuratorium). Innowacje są zatem przygotowywane przez nauczycieli danej szkoły i po zatwierdzeniu przez dyrektora tej szkoły, włączane do szkolnego zestawu programów nauczania. Ich efektywność oraz celowość oceniana jest w procesie nadzoru pedagogicznego. Rolą nadzoru pedagogicznego jest również inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów (art. 55 ust. 1 pkt 4 ustawy – *Prawo oświatowe*). Jest to zatem proces realizowany na bieżąco na poziomie szkoły.

Powyższe rozwiązania prawne dają dyrektorom szkół jeszcze większą swobodę w doborze innowacyjnych metod oraz materiałów dydaktycznych w procesie kształcenia. Nauczyciele oraz dyrektorzy szkół mają możliwość urozmaicenia procesu dydaktycznego oraz kreowania rzeczywistości szkolnej, która zainteresuje uczniów i zachęci do nauki, w sposób dostosowany do potrzeb i potencjału uczniów oraz problemów środowiska, w którym żyją.

Szkoła może również realizować eksperyment pedagogiczny⁴, który polega na modyfikacji istniejących lub wdrożeniu nowych działań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu nowatorskich rozwiązań programowych, organizacyjnych, metodycznych lub wychowawczych, w ramach których są modyfikowane warunki, organizacja zajęć edukacyjnych lub zakres treści nauczania.

⁴ Art. 45 ustawy – *Prawo oświatowe*.

Eksperyment pedagogiczny może obejmować całą szkołę, oddział, grupę lub wybrane zajęcia edukacyjne, a jego celem rozwijanie kompetencji i wiedzy uczniów oraz nauczycieli. Prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce wymaga zgody ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Niezależnie od powyższego, należy podkreślić, że w związku z ogłoszonym stanem epidemii z powodu COVID-19, Minister Edukacji i Nauki - mając na uwadze przede wszystkim bezpieczeństwo uczniów oraz nauczycieli – podejmuje decyzje dotyczące funkcjonowania jednostek systemu oświaty, uwzględniając aktualną sytuację i rekomendacje Ministra Zdrowia oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.

— Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 listopada 2020 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* (Dz. poz. 1960) **od dnia 9 listopada 2020 r. do dnia 29 listopada 2020 r. ogranicza się na obszarze kraju funkcjonowanie publicznych i niepublicznych szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych.**⁵ Nauczanie w ww. okresie odbywa się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość⁶.

— Mając na uwadze powyższe, obszernie wyjaśnienia wskazujące na dużą autonomię szkoły niepublicznej w zakresie organizacji pracy i nauki oraz uwzględniając fakt, że postulowana „*praca w szkole bez ramowych planów nauczania*” jest niekorzystna dla uczniów, ponieważ – jak wskazano – stwarza duże ryzyko wykluczenia ucznia z systemu edukacji i braku możliwości kontynuacji kształcenia, wprowadzenie postulowanych zmian nie jest merytorycznie zasadne.

Z wyrazami szacunku

Roksana Tołwińska
Dyrektor
Departament Podręczników, Programów i
Innowacji
/ – podpisany cyfrowo/

⁵ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 23 października 2020 r. w sprawie *czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* (Dz. U. poz. 1870) ograniczono funkcjonowanie publicznych i niepublicznych szkół podstawowych w zakresie klas IV-VIII oraz szkół ponadpodstawowych - w **okresie od 24 października do 8 listopada br.**

⁶ Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie *szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem COVID-19* (Dz. U. poz. 493, z późn. zm.).